

NAŠE HLASY

MUNICH - 25 YEARS
AFTER

BY JOSEF CERMAK

Twenty-five years ago a man was listening in the British House of Commons to Chamberlain's announcement of the Munich Agreement. After Chamberlain's statement that peace had been saved the man made one of the noblest utterances in the history of mankind — "If you have saved peace, I forgive you. But God help you, gentlemen, if you fail." The man was Jan Masaryk, the foreign minister of Czechoslovakia. His country had just been handed over to Hitler as the price for saving the peace.

Most historians agree that the balance of power at the time of Munich was not in Hitler's favour. The Czechoslovak army was strong and well-equipped and the people were ready to defend their country to the bitter end. Had England and France, unprepared as they were, stood by Czechoslovakia, Hitler would have been stopped at Munich, if he had indeed dared to risk war at all. Had Churchill and De Gaulle directed the destinies of England and France in 1938, the world may have been saved the bloodshed of the last war and Central and Eastern Europe would not be a Soviet colony.

Bitterness and self-pity are wasteful though understandable emotions. It is not unusual (though not less dishonourable because of it) for powerful antagonists to make concessions to each other at the expense of small neighbours. Peace, or even an illusion of it, may seem to justify (and sometimes does justify) acts of narrow self-interest or even downright folly. The tragedy of one small country may appear of little account in the fabric of world politics.

And yet the Munich Agreement was more than a desertion of a small country. If Czechoslovakia was betrayed so, too, the conscience of England and France was betrayed. Although England has redeemed her honour by a matchless courage in holding at bay, for months almost alone, the onslaught of Hitler's fury, she had not escaped — nor has France — the consequence of Munich. For Munich marks, however indirectly, the beginning of the end of the British and French empires.

EXEUNT

Richard Wilbur

Po kousech léto zmrírá.
Na hraně pole samotná si žije
sedmikráska,
Poslední vlečku plápolavých lží
na šedý kámen strásá.

Hlasy teď tenké jsou a stručné.
Pole už odpěla mši letní slávy.
Cvrček, jak opuštěné náry,
leze ze suché trávy.

Přeložil Oldřich Lesný

OPERA V TORONTĚ

JAN RUBEŠ ZPÍVÁ

Letošní operní sezóna v O'Keefe Centre probíhá ve dnech 21. září až 12. října. Na programu jsou opery: "Der Rosenkavalier", "Aida", "La Bohème", "Don Giovanni" a "Hansel and Gretel". Dvě opery diriguje Walter Susskind, v jedné ("Don Giovanni") zpívá náš Jan Ruboš. Jan Ruboš vystoupí v těchto dnech: 27. a 30. září, 3. a 12. října. Další informace na č. 366-8484.

VTIPY JARÝ KOHOUTA

Nyní v Rudém Právu v Dikobrazu jsou živí jen ze stížnosti na lidi, kteří jsou v čele komunismu. V Dikobrazu je rubrika: Svaz úředních šimlů a šimlic, odbor masové koniny. Další úspěchy byrokratů! Okresní národní výbor Beroun vyměřil občanu Karlu Čtvrtému poplatek z nadměrných metrů v bytové jednotce Karlštejn — Hrad.

OKAMŽIK RADOSTI

Inka Smutná

(Záběr ze slavnostní hostiny pořádané při příležitosti valného shromáždění SVU v Torontě dne 7. září 1963, v Torontě.)

Oskar Morawetz, skladatel a lého národa ze středu Evropy a virtuos, hraje citlivě a se soustředěním hodným obdivu svou novou skladbu. Klavír, který mu poskytl, je značně rozladěný, a z hotelové kuchyně proniká disonanční třesk odklizeného nádobí.

Jinak je ticho v sále kolem prostřených stolů — nepočítáme-li mezi zvuky výkřiky oranžových lenošek a mručené černozeleňého koberece.

Jen tóny se uklánějí úryvkům melodií v něžném tanci zvukových vln.

Hraje Oskar Morawetz, skladatel a virtuos, dítě věku rozbitých filosofických soustav... po roztržitých akordech echa budeme pátrat, kde tajemně zanechal stopy... a duše vyleje v trávu tolik lyriky...

Je vždycky trochu smutno po hostině. Vino bylo lahodné a sladká únava se plíží nepozorovaně kolem prostřených stolů.

Prof. Dr. René Wellek je tu zvláště významným hostem. K uctění jeho šedesátin vydala čsl. Společnost pro vědu a umění, organizace jejíž je předsedou, knihu jeho studií o české literatuře. Před několika minutami mu ji slavnostně předal jeho kolega, prof. Hlavatý, světoznámý matematik. Také prof. Wellek je vědec — literární historik. Ve svém povolání se po celý život snažil, aby čistě vědeckých poznatků nebylo kaleno sedlinou citové zaujatosti. Je synem ma-

bánské tvorby přednesli Inka Smutná, Pavel Javor a Miloslav Zlámal.

Hlavní sjezdový den byl zakončen banketem konaným ve Westbury Hotel, při čemž Jan Ruboš zazpíval operní arii z Dvořákova Jakobína a Oskar Morawetz zahrál vlastní skladbu pro piano komponovanou pro příležitost letošního sjezdu SVU. Slavnostním řečníkem byl předseda Společnosti Prof. Dr. R. Wellek, který proslavil přednášku o české literatuře a jejím místě v evropské vzdělanosti. Z hostů uvádíme Hon. Allan Grossmana s paní, který pozdravil sjezd jménem ontarijské vlády. W. Denison zastupoval město Toronto. Přítomní byli dále Mr. a Mrs. H. Orliffe, vysoký vládní úředník Mr. G. P. Allen s paní, federální poslanci Mr. I. Wahn, Mr. S. Otto a Mr. M. Gelber. Nescházel ani bývalý starosta Toronto Mr. N. Phillips. Z uměleckého a vědeckého světa byli přítomni Mr. R. Finch básník a literární vědec, Mr. Victor di Bello dirigent orchestru Pro Arte, Prof. Heilehelheim, Mr. A. Suddon. Zástupcem tisku byl Mr. L. Kossar z Telegramu.

Torontský kardinál McGuigan byl zastoupen Rev. Monsignorem McDonaghem. Přítomná byla i přítelkyně Čechoslováků Mrs. Edith Hyder.

Z četných hostů čs. původu jmenujeme zvláště Prof. P. Hlavatého a pana Tomáše Batu s manželkou.

Za všemi těmito výsledky se skrývají svědomitě připravený a velký kus práce těch, kdož byli zodpovědní za přípravu sjezdu. Tento sjezd byl potvrzením, že první dnu, který byl dán Společnosti při založení, se neztratil ale že Společnost sílí. Příští sjezd Společnosti se bude konat v New Yorku.

PŘEHLED UDÁLOSTÍ TORONTSKÉHO SJEZDU SVU.

Vedle jednání povahy organizační a přednášek konaly se u příležitosti výročního sjezdu Společnosti pro vědu a umění konaného 6.-7. září podniky, které přesahovaly rámec čs. krajaňského života. Podáváme je všechny v časovém pořadí.

Ve čtvrtek 5. září přední kanadský hudební skladatel čs. původu Oskar Morawetz měl interview na televizním programu "Morning Magazine".

V pátek 6. září zástupci Společnosti Dr. R. Sturm, profesor Skidmore College a generální tajemník SVU, Dr. V. Bušek, bývalý rektor Komenského univerzity v Bratislavě, a Oblastní jednatel SVU J. Čermák byli přijati torontským arcibiskupem P. F. Pocockem. Titíž zástupci SVU spolu s prof. Dr. P. Hlavatým byli přijati prezidentem torontské university C. Bissellem. V pátek večer operní zpěvák Jan Ruboš, Dr. Sturm a J. Čermák se zúčastnili rozhlasové relace Dona Simse na torontském rádiu.

V sobotu ráno se konala výroční schůze Společnosti v sále torontské městské knihovny, při níž se konaly volby předsednictva a výboru. Došlo k jediné podstatné změně, kdy na uprázdněné místo tiskového referenta a vydavatele zpráv SVU byl zvolen V. Nevln. Dosavadnímu tiskovému referentovi Ivanu Herbenovi, který funkci nemohl zastávat pro onemocnění, byl valným shromážděním udělen, titul zakládajícího člena. Ze zpráv jednotlivých funkcionářů nejpovzbudivější byla zpráva referenta majícího na starosti vydavatelský program SVU.

Odpoledne bylo vyplněno přednáškou Prof. Dr. V. Buška o mnichovské dohodě, a vyznačené české výtvarné umělec nám ve svém pásmu vzpomínek přiblížil Jaroslav Šejnoha. Ukázky ze své

Member of:
DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing Co., 1256 Queen St. W., Toronto, LE 6-2135. — Printed by Litera Printing Co., Toronto. — Subscriptions: Canada \$ 4.00, all other Countries: \$ 5.00

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY—NEZAVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

Saturday September 28, 1963 Authorized as a second class mail by the Post Office Department. No. 37 (335). Vol. IX. Ottawa, and for payment of postage in cash.

Dokončení z minulého čísla.

MNICHOVSKÁ DOHODA 1938

VEČNÁ VÝSTRAHA PŘED POLITICKOU
KRÁTKOZRAKOSTÍ

Miroslav Schubert

Ale ani to neotevřelo západním mocnostem oči. Neviděly, že Hitlerovi nešlo o sudetské Němce, nýbrž o uskutečnění dobytelských plánů. Ba naopak vedlo je to k zvýšenému nátlaku na Československo a k ochotě vyjítí Hitlerovi ještě více vstříc.

V pokračování této politiky Chamberlain navštívil Hitlera dne 15. září. Účelem cesty nebyl snad úmysl ukázat Hitlerovi nebezpečí války. Chamberlain se naivně domníval, že se osobně spíše s Hitlerem dohodne o nějakém smírném řešení. Svou cestou však dokázal pravý opak. Hitler viděl v návštěvě Chamberlaina nechuť, ba strach západních mocností z války. Zahrnul Chamberlaina vyháněnými zprávami o ukrutnostech páchaných na sudetských Němcích a přímo dohnal Chamberlaina k poznámce, že odstoupení sudetského území bude patrně jediným řešením.

Z příkazu svých vlád navštívili britský velvyslanec v Praze dne 15. září, francouzský velvyslanec pak příštího dne presidenta dr. Beneše. Při obou návštěvách president dr. Beneš mluvil o odstoupení některých čistě německých území Německu. Později ve svých pamětech dr. Beneš přiznává, že o odstoupení území mluvil, ale ne jako nabídku, nýbrž jenom jako reminiscenci z mírových jednání po první světové válce.

Avšak Paříž i Londýn rozuměly tomu jako nabídku anebo aspoň jako souhlas k odstoupení. Tento jejich názor pak byl posílen tím, že dne 17. září přiletěl do Paříže z pověření dr. Beneše ministr sociální péče Nečas s mapou, na níž byla zakreslena linie vně opevnění.

Dne 18. září konala se v Londýně britsko-francouzská porada, na níž bylo dohodnuto, že Hitler má být uspokojen odstoupením sudeto-německého území podle národnostních hranic. Benešova mapa nebyla vzata v úvahu, bylo však doporučeno, aby při jednání o stanovení nových hranic otázka čs. opevnění byla vzata v úvahu. Protože při násilném odtržení území Československo by se mohlo dovolávat smluvní pomoci Francie, bylo dohodnuto, že na Československo bude vykonán silný nátlak tak, aby dalo souhlas k odstoupení oněch území.

Dne 19. září byl tento francouzsko-britský plán, dohodnutý v Londýně, předložen Praze. Čs. vláda plán napřed zamítla, ale o dva dny později na neslýchaný nátlak obou západních mocností a na hrozbu, že Francie a Velká Británie nepřijdou Československu na pomoc v případě odmítnutí jejich plánu, Praha plán přijala.

Churchillova liberální skupina, Labour party s Attleem v čele jakož i Mandelova skupina ve Francii se postavily proti plánu. Mandel, který byl dokonce členem vlády, telefonoval několikrát do Prahy, aby získal presidenta dr. Beneše pro zamlčení londýnského plánu.

Zde byla jediná a poslední příležitost změnití běh dějin. Churchill ve svých pamětech výslovně označuje Benešův ústup za omyl. Vyslovuje přesvědčení, že přeapadení Československa by přineslo pomoc Francie a že by se Velká Británie jistě připojila k Francii.

Je pak ironií dějin, že dokonce i Daladier, jediný ještě žijící signatář mnichovské dohody, tehdy ministerský předseda a horlivý zastánce politiky "appeasementu", ve svých vzpomínkách uveřejněných před dvěma roky v časopise Candide dává vinu za Mnichov presidentovi Benešovi, protože prý vysláním Nečase do Paříže vyvolal otázku odstoupení území.

Dne 22. září, tedy den po přijetí londýnského plánu Československem, Chamberlain letěl po druhé za Hitlerem do Godesbergu. Chtl se mu pochlubit, jak rychle a přesně splnil přání výslovně Hitlerem při poradě v Berchtesgaden. Chtl s ním teď jenom projednat některé podrobnosti, zejména složení mezinárodní komise na stanovení nových hranic. Ale místo díky Hitler odmítl londýnský plán a své požadavky ještě zvýšil. Žádal okamžité odstoupení celého území obývaného sudetskými Němci, v to čítající asi 3 miliony Čechů s tím, že plebiscit se může provést později.

Ponižující, v dějinách Velké Británie ojedinělé cesty ministerského předsedy za diktátorem, strach západních mocností z války, jejich nesmírný tlak na Československého dodaly Hitlerovi chuť k dalším požadavkům.

Teď konečně začaly se Londýnu a Paříži otevírat oči. Požadavky Hitlerovy byly sice tlumočeny Praze, nebylo však naléháno na jejich přijetí, dokonce byla výslovně vzata zpět rada, aby ČSR nemobilisovala. Dne 25. září konala se v Londýně francouzsko-britská porada za účasti zástupců obou generálních štábů. Na energické prohlášení Daladierovo, že Francie zůstane věrna svým smluvním závazkům vůči ČSR, Chamberlain prohlásil, že Velká Británie nestrpí německý vpád do Francie a splní, co slíbila. Navrhl však poslati Horace Wilsona do Berlína k Hitlerovi se zvláštním osobním poselstvím.

Horace Wilson byl přijat Hitlerem dne 26. září. Když Hitler slyšel, že ČSR nepřijala jeho požadavky, dostal obvyklý záchvat vzteku. Celé jednání bylo naneštěstí bouřlivé. Končilo ultimativním požadavkem Hitlera, že sudetské území musí mu být vydáno do 1. října a že čeká na čs. odpověď nejdéle do 28. září 2 hod. odpoledne.

Téhož dne večer Hitler měl řeč ve Sportpalastu v Berlíně. Nemluvil tak proti ČSR, jako spíše osobně proti presidentovi dr. Benešovi, kterého zahrnul sprostými nářkami. Trval na svém rozhodnutí obsadit 1. října sudeto-německé území, ale o ostatních podmínkách svého ultimáta se nezmiňl. Hitler byl zřejmě zvklán ve svém rozhodnutí začít válku a to tím méně, že zahraniční úřad londýnský vydal zatím energické komuniké. Právilo se v něm, že vlády britská, francouzská i československá daly již svůj souhlas k odstoupení sudetského území. Kdyby však přes to došlo k německému útoku na ČSR, pak by Francie, Velká Británie a Sovětské Rusko splnily své smluvní závazky.

Druhého dne Horace Wilson před svým odjezdem připomněl Hitlerovi toto komuniké s tím, že podle výslovného pověření Chamberlainem britská vláda je ochotna garantovat Hitlerovi vydání sudetského území.

Dokončení na straně 2.

UMĚLECKÝ VEČER NA POČEST J. COOLINGWOOD READE-a V MEZINÁRODNÍM ÚSTAVU, 709 COLLEGE ST., V NEDELI 29. ZÁŘÍ, 7.45 HOD

VEČER. Hon. John YAREMKO ODHALÍ PAMĚTNÍ DESKU. VYSTOUPÍ UMĚLCI Z RŮZNÝCH ZEMÍ. NAŠÍ KRAJANÉ J S O U SRDEČNĚ ZVÁNÍ.

STARONOVÉ OBRATY

Dr. V. Chalupa

Potíže dnešní doby lze odvodit přímo z událostí II. světové války, a není proto marným časem vrátit se krátce zpět do jejích nejvýznamnějších chvílí: do chvílí, kdy Hitlerovo Německo napadlo světo tehdejšího příznivce Sovětský svaz. — Co se pak stalo?

Přes noc se změnila politika a terminologie Sovětského svazu. Západní mocnosti přestaly být "kapitalističtí dravci" a staly se "velkými demokratiemi"; z "imperialistické války" se stala "válka pro osvobození národů"; místo třídního boje se SSSR dal do "velké vlastenecké války". V Sovětském svazu bylo povoleno náboženství, ústisk se zmírnil. Byla zrušena Komintern a sovětská vláda ochotně podpisovala smlouvy a závazky o tom, že se nebude vměšovat do vnitřních záležitostí jiných zemí a že zaručí svobodné volby ve všech státech, do kterých vstoupí Rudá armáda. A bojující Západ, nadšený řížovnou budoucností, kterou mu tato změna Sovětského svazu slibovala, spěchal mu na pomoc bez podezření, bez výhrad, bez podmínek a bez omezení. Zapomenuto bylo, že komunisté zničili ruskou demokracii, že hladomorem zdevinovali sovětské zemědělce; že zhubili miliony lidí v koncentračních táborech; že umožnili Hitlerovi začít a vést II. světovou válku. Byla to pomoc a důvěra taková, že po skončení války zůstal SSSR nejsilnější velmocí v Evropě a Asii a mohl navzdor všem svým závazkům a smlouvám stáhnout Železnou oponu napříč Evropou a zkomunizovat přes půl miliardy lidí v Asii.

Tak jako před 25 lety přispěla komunistická strana Sovětského svazu svou politikou k tomu, aby mu na západní hranici vyrostlo smrtelné nebezpečí v podobě mohlutného Německa, vypěstovala si po válce KS SS svou politiku stejně nebezpečného, ne-li horšího nepřítele na své jihovýchodní hranici v komunistické Číně. A zase má Západ být přiveden k tomu, aby svou pomocí vytahoval Sovětský svaz z nebezpečí, do kterého se vlastními chybami dostal. A zase se opakuje scénario z doby II. světové války: nadávky na Spojené státy a Anglii ustávají; místo studené války má nastoupit mírová koexistence; místo subverze a občanských válek hospodářská soutěž pro blaho lidstva. I po deset let marně ždaná smlouva o atomických pokusech je náhle uzavřena. Ne třídní boj, ale boj o mír se stává hlavním heslem sovětské politiky. Zase je povolováno náboženství; zase je režim uvolňován. A zase má zato svobodný svět zapomenout, že komunismus zničil demokracii v polovině Evropy; že zahubil statisíce v koncentračních táborech; že krvavě potlačil maďarskou revoluci; že sám vypěstoval to nebezpečí, proti kterému teď hledá pomoc. Znovu má být získána důvěra a dokonce podpora Západu k potlačení nového nepřítel, pro jehož přemožení má SSSR zůstat jako nejmohtnější a jediná velmoc na celé pevnině Evropy, Asie a Afriky.

K tomu cíli jsou zapraženy všechny satelitní režimy, a jako vždy, Československo bude mít mezi nimi vedoucí roli. Brzy budeme svědky — jako v minulosti — velkého propagačního tažení: kostely v Československu budou plné, lidé budou mít víc k jídlu, budou moci vyjet za hranice a i uprchlíci se budou smět podívat domů, v Československu bude možno po straně krizovat a pečlivě odměřená dávka kritiky bude dána i do tisku. A za to bude SSSR požadovat konsolidaci svého panství v Evropě, zabezpečení Castrova útoku na Kubu, opuštění protikomunistů v Laosu, vytvoření neutralistických vlád — s komunisty v klíčových postech — ve státech jižní Asie. Nezapomněte: je to obraz kočky, která hladi sametovou tlakou, ve které jsou zataženy a skryty ostré drápy. Dokud se komunistická strana těchto drápů nevzdá, dokud nebude donucena k tomu, aby připsala kontrolu svých ve-

ducích členstvem a kontrolu strany lidem ve svobodných volbách, jde jen o manévr a nesmíme polevit na bdělosti.

ZVÝŠENÝ ZÁJEM SLOVÁKU O LIBERÁLNEJŠÍ MAĎARSKO

Slovenský tisk a rozhlas projevují v poslední době velmi značný zájem o poměry v liberálnější, sousedním Maďarsku. Několik reportáží naznačuje, že poměry v Maďarsku jsou dnes po všech stránkách mnohem lepší než v Československu. Je jasné, že slovenský tisk tímto způsobem nepřímou poukazuje na hospodářské nedostatky a neschopnost dnešního čs. stalinistického režimu, kterému by dnes i Kadarův režim mohl v mnohém být příkladem. Nedávno, 26. srpna, referoval bratislavský rozhlas o poměrech v Budapešti a zdůrazňoval, že v Maďarsku nejsou žádné fronty na maso, že zelenina je vždy čerstvá a v dostatečném množství a zásobování spotřebním zbožím je nepoměrně pružnější než v průmyslovějším Československu. Celá relace vyzněla jako velmi truchlivý komentář o neschopnosti čs. komunistických hospodářských vedoucích. Slovenský tisk se ovšem neomezuje jen na hospodářskou situaci, ale zmínil se několikrát i o svobodnějším ovzduší kulturním, které — podle všech zpráv — dnes odlišuje jak Maďarsko tak Polsko od situace v ČSSR.

Naši krajané jsou zvěni, aby vzdali poctu J. Collingwood-Readovi na uměleckém večeru, 709 College, neděle 29. 9 v 7.45 hod. večer...

Pokračování ze strany 1

MNICHOVSKÁ DOHODA 1938

VĚČNÁ VÝSTRAHA PŘED POLITICKOU KRÁTKOZRAKOSTÍ

Zdalo se, že válce nelze zabránit. Britská vláda však nepřestala hledat řešení, které by válku odvrátilo. Měl to být jakýsi kompromis mezi původním britsko-francouzským plánem a Hitlerovým ultimátem a to tak, že německé vojsko by obsadilo některá území vně čs. opevnění dne 1. října, jak Hitler slíbil svým posluchačům ve Sportpalastu. O ostatním území by pak dodatečně rozhodla mezinárodní komise.

Návrh byl předložen Hitlerovi 28. září britským i francouzským velvyslancem. Současně i Mussolini na nátlak Velké Británie doporučoval Hitlerovi řešení dohodou. Dokonce i prezident Roosevelt zvláštním poselstvím míru z 26. září Hitlerovi přimlouval se za smírné řešení konfliktu.

A tak Hitler svolal mnichovskou konferenci, ač by osobně dal přednost řešení zbraní. Mnichov byl mu jenom zdržením v provedení dobytelských plánů.

Mnichovská dohoda se podstatně neliší od původního britsko-francouzského plánu, jak byl přijat Československem, ale zamítnut Hitlerem v Godesbergu. Jak mohlo Československo zamítnout mnichovskou dohodu se zbraní v ruce, když tak neučinilo před Godesbergem? Situace byla po Mnichovu pro Československo o to horší, že Mnichovu předcházela nabídka Velké Británie, že bude Hitlerovi garantovat vydání sudetského území. Hitler se tedy nemusel obávat války na dvou frontách, ba ani žádné větší síly by nebyly na západě vázány.

Kdyby však naše otázka zněla, zda jsme mohli a měli zahránit Mnichovu, pak při dnešní znalosti tehdejší vojenské a politické situace v Německu kladná odpověď není spornou. K mnichovské dohodě by nebylo došlo, kdybychom byli odmítli britsko-francouzský plán. Hitler by se byl neodvážil války na dvou frontách. A kdyby přece rozpoutal válku proti názoru svých generálů, její výsledek byl by pro Hitlera osudový a to tím spíše, že spiknutí vojenských kruhů německých proti němu bylo již zralé.

Mnichovem nebyl zachráněn ani mír ani zbytek Československa. Západní spojenci ztratili 35 - 40 výborně vyzbrojených divísi v ČSR, jež jim jejich vlastní zbrojením do vypuknutí světové války nenahradilo. Francie nad to ztratila svoji politickou, vojenskou a kulturní prestiž v celé střední Evropě. Mnichov neuspokojil ani Hitlera, ale dočasně ho zachránil. Jeho prestiž doma byla nesmírně posílena a na pár let umlčela oposici.

DRAHÉ KOŘENÍ

M. Zvára

Pražské Literární noviny ze 7. září 1963 věnovaly hodně místa psaní o situaci na Slovensku. Hlavně vyzdvihovaly fakt, že tam probíhá destalinizační proces daleko rychleji než v Čechách. Čteme v LN: "Vratme se ještě na okamžik k otázkám boje proti důsledkům kultu osobnosti na frontě, která je nám nejbližší. Je nesporným faktem, že slovenská kulturní fronta je v tomto směru daleko aktivnější, energičtější, angažovanější než v Čechách..." Literární noviny potom doporučují, aby se v Čechách začal hojněji číst slovenský tisk: "Česká veřejnost by měla daleko víc, než to činí, sledovat slovenský tisk, aby si uvědomila, o jak vážných

Americký kongres nyní jedná o zahraniční pomoci: o tom, kolik kdo na světě dostane dolarů a nač. Jednal také o vojenském rozpočtu, a i tam rozhodoval, kolik dolarů bude utraceno za hranicemi a kolik doma. Američtí zástupci jednají s představiteli západoevropského společenství o clech, a opět jde o dolar. Při všech těchto i jiných věcech americká vláda i kongres rozhodují současně o dvou problémech: o síle dolaru, a o síle americké zahraniční politiky.

Není to snadné rozhodování. V jistém smyslu je tu nepřímá úměra: silnější zahraniční politika může znamenat slabší dolar. V podstatě jde o to, že Spojené státy ztrácejí ze své zlaté zásoby, která představuje základ a sílu dolaru. Konkrétněji, Amerika už po mnoho let vydá za hranice více dolarů než kolik dostane do vlastní pokladny. Dolarová krize není, ale je dolarový problém.

A je tu tudíž také problém americké zahraniční politiky. Od padesátého roku do třiašedesátého zlatá rezerva Spojených států klesla z dvaceti čtyř miliard na patnáct. Příčina není v zahraničním obchodu — po celé toto období americký zahraniční obchod byl aktivní a ve skutečnosti zlatou zásobu posiloval. Amerika vyvážela víc než přivážela. Příčina ani tolik nebyla v zahraničních investicích amerického kapitálu. Byla částečně v americké zahraniční pomoci, a téměř naplno v amerických vojenských výdajích ve světě. Jinými slovy: Spojené státy po celá léta raději oslabovaly svůj dolar, než aby se

Z. Šelepá

vzdaly svým mezinárodním závazkům, než aby resignovaly na svou odpovědnost za vývoj svobodného světa, a než aby se vzdaly své celkové zahraniční politiky.

Dolar byl ovšem zatím oslaben jen theoreticky. Je za ním prostě menší zásoba zlata ve washingtonských trezorech, ale je za ním stále ještě dostatek zlata, aby jeho hodnota a pevnost nebyly ohroženy. Je stále vedoucí měnou ve světě. Cizí státy jej stále používají jako jistoty a základu pro své vlastní měny. Mezinárodní bankéři se stále řídí podle jeho neměnné ceny — třicet pět dolarů za unci neholi dvacet osm a třetinu gramů zlata. Toto není "nemocný dolar", jak o něm občas píše Rudé právo. Je to zdravá měna — a když se komunisté těší, že dolar theoreticky slabne, znamená to jen, že jim vadí praktická síla americké zahraniční politiky.

Spojené státy by mohly poměrně velmi rychle a několika způsoby posílit zlaté zásoby podepírající dolar, kdyby chtěli podstatně modifikovat svou zahraniční politiku.

V první řadě by mohly změnit celou svou vojenskou politiku, která je základem obranné politiky svobodného světa. Americké vojenské výdaje v zahraničí dosahují roční částky kolem dvou a půl miliard dolarů. Jen na evropské frontě mají dnes Spojené státy na čtvrt milionu mužů ve zbraní a mnoho z nich má sebou rodiny, což představuje značné částky dolarů utracených v zahraničí i neholi ve skutečnosti značné množství zlata vyvezeného ze země. Ale Spojené státy nehodlají západní Evropu vojensky opustit. Technologický pokrok může poněkud snížit vojenský odliv dolarů: nová trysková letadla pro dopravu vojska by na příklad mohla umožnit snížení stavu amerických jednotek na evropské frontě o padesát tisíc mužů, aniž by se při tom snížila síla atlantického obranného komplexu. Jen na Korejské frontě má Amerika pod vlivem Spojených národů plně dvě divise a technologický pokrok by i tady mohl přinést dolarové úspory opět s hlavním podmínkou: že se nesníží obranná připravenost.

Spojené státy by mohly najít cesty k posílení svého zlatého pokladu na poli zahraniční pomoci: kdyby méně pomáhaly jiným, méně zlata by opouštělo pevnost Fort Knox, kde je zlatý poklad uchováván. Ale Kennedy nehodlá odprodat kusy své zahraniční politiky za dolar. Žádá kongres o vyšší zahraniční pomoc a dovolává se veřejné podpory, aby mu zákonodárci nesnížili potřebnou částku. Spojené státy se loni pokusily zachránit stamiliony dolarů diplomatickým jednáním se zeměmi, jejichž měny jsou v americké pokladně. Navrhly devíti státům, mezi nimiž byla Indie, Indonésie, Pakistan, Polsko a Jugoslavie, že by jejich měny v Washingtonu prodávaly americké

tisku doma je fakt, že nyní po "očistě" Slovenského národního povstání, se začínají ozývat první nesmělé hlasy, aby byla přehodnocena a na správnou míru uvedena tradice a význam 28. října 1918. Jak známo, komunisté národní svátek 28. října zrušili a místo něj oslavují Den národního, ignorující tak historii vzniku Československého státu.

Také vysílání pražského rozhlasu si pro změnu zaslouží pochvalu, neboť ve svém vysílání z 10. září 1963, vbačilo ze stalinistických kolejí, když naznačilo, že není zcela moudré mít hospodářské svázané ruce v komunistickém společném trhu Comeconu. Takový názor zastává ovšem Rumunsko už delší dobu a je potěšitelné, že podobný i kdysi ještě hodně stvrdlý hlas přichází i z čs. rozhlasu. Zdá se, že v Československu zdravější a poctivější síly se pomalu, ale jistě dostávají na povrch. Na Slovensku to jde rychleji a proto se slovenské tisk v Čechách stává drahým kořením.

kým turistům směřujícím do těchto států a tím by Americe zůstaly doma dolary, které by cestující Američané jinak vyvezli. Dolarová hodnota měn oněch devíti států ve washingtonských trezorech je téměř dvě miliardy. Sedm z devíti zemí — a výjimkami byla pouze Spojená arabská republika a Syrie — odmítlo transakci. Spojené státy mohly použít sankci — třeba takových, že by omezily svou pomoc jednotlivým státům. Ale opět americká vláda odmítla oslabit zahraniční pomoc a tudíž svou zahraniční politiku jen proto, aby posílila zlatou základnu dolaru.

Tento vývoj ovšem ukazuje dvě věci. Za prvé je zřejmé, že není dolarová krize, že dolar není, jak nedávno napsalo Rudé právo, zachvácen "plísni nedůvěry" a vnitřně ochorelý kdyby byl, americká vláda by musela radikálně pracovat na jeho záchraně. A za druhé je zřejmé, že vláda Spojených států si troufá na ohvě: změnami finanční politiky podepřít zlatý základ dolaru, a současně neslevit ze svých mezinárodních závazků.

SLOVENSKÉ POVSTÁNÍ

Letošní oslavy 19. výročí Slovenského národního povstání se konaly v daleko větším rozahu, než v předchozích letech. Zároveň letošní oslavy se staly významnou příležitostí pro všechny revizionistické síly na Slovensku, které se pokusily alespoň částečně očistit historii SNP od lži, jimiž se KSČ v dobách stalinismu snažila zkrusit a zmenšit jeho význam.

K tomuto proudu se — volky nevolky — připojili i někteří vedoucí představitelé KSS. Ve svém bratislavském projevu přiznal na příklad Alexander Dubček, že předchozí odsuzování SNP pro "buržoazní nacionalismus" bylo inspirováno kultem osobnosti. Zdůraznil, že je třeba zbavit se "balastu", zanechaného kultem a místo obvyklého zdůrazňování "socialistického" charakteru povstání, Dubček výslovně mluvil o jeho národních, demokratických a sociálních kořenech: "Slovenské národní povstání, které mělo celonárodní charakter, stalo se fakticky začátkem národní a demokratické revoluce..." Dubček zároveň zdůraznil zásluhy odsuzovaných komunistických účastníků povstání, Šmidrkeho, Husáka a Novomeského a postavil se proti zlehčování úlohy odbojných jednotek slovenské armády, které se připojily k Povstání. "V této souvislosti byla v nedávných letech též nesprávně hodnocena i činnost některých soudruhů z vedení KSS a Slovenské národní rady, zejména soudruha Gustava Husáka a soudruha Laca Novomeského. Neprávem byli obviněni ze zrůdcovské činnosti v povstání", prohlásil Dubček.

Zároveň se objevovaly v slovenském tisku i rozhlasové články, které revidují aspoň částečně i ostatní lži stalinismu o této historické události, jež je tak významná v dějinách slovenského národa a v historii vztahů Slovenska a českých zemí. V ústředním orgánu KSS, Bratislavské Pravdě, čteme 27. srpna, že "Slovenské národní povstání nebylo záležitostí buržoazie, nebylo však ani výlučně věcí komunistů, bylo hnutím celonárodním. Zúčastnily se na něm nejširší vrstvy národa!"

Podobně bylo zaměřeno i mimořádné zasedání kolegia historie slovenské Akademie věd, které se konalo 27. srpna a bylo věnováno revizi historie SNP.

Hlavní řečník Samo Fatan mluvil v této souvislosti o vlivu dogmatismu a kultu osobnosti a předložil nový materiál, který ukazuje, že historie povstání byla KSČ v dobách kultu osobnosti úplně zfalšována, zejména pokud se týče stanoviska tehdejšího vedení KSS a úlohy vrcholného orgánu povstání, Slovenské národní rady.

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT A NOTÁŘ

347. BAY STREET

Suite 210

Tels.: Empire 8-5536 - 927-1196
Toronto 1

VZPOMÍNÁNÍ PO LÉTĚ

E. Michalovská

Léce nám ještě planou poslední záti ustupujícího slunce a naše oči stále ještě vypráví o hlubokých hvozdech, stříbrných jezerech a exotických zemích, které jsme na svých cestách spatřili, ale my víme, že léto se ku konci chýlí a že je po prázdninách a dovolených těch z nás, co pracují.

Omládlé dojmy se vracíme k svým povinnostem v rodině, v domácnosti a úradě a slibujeme si, že svou práci budeme dělat ještě a lépe, že do ní dáme to nejlepší z nás.

Cestování je nádherný zážitek, je jedním z těch mocných a trvalých dojmů, co život dává.

Úplná změna okolí, lidí, často i zvyků a řeči, vše to neznámé, nepředvídatelné, vzrušující a dobrodružné, působí dobře na naše zdraví. I když je to třeba jen krátké vybočení z prostředí, které je nám nade vše drahé a něm nenahraditelné, ale jehož krásu jsme pro každodennost téměř již přestali vnímat.

Každý má na světě místočko, k němuž se vrací alespoň ve vzpomínkách. Když jinak nemůžu, I já je mám. Je to český venkov.

Vracím se k polím, v nichž pláne žlutá řepka a omamné, sladce voní, k lánům ječmene s pěkným růžovým květem, k polím ovocným a žitným, z nichž prosím vesela koukol a chrpa. Vracím se k stromům plným paměťek a světlých sedmikrás a chci být alespoň na chvíli v nich spočinout a nadýchat se vonného jitra.

Snad je to absurdní, ale zdá se mi, že nikde tak pěkně kohout

nekokrhá jako tam u nás, když se na rozbřesku rána ves probouzí k životu a ani záby tak nekuňkají jako ty tam, když se večer snese nad ztichlou vsí. Tehdy i ty psi dialogy jsou podivně krásné ve své žalostnosti.

Chci být opět slyšet loňské jehlíčky pod svými kročejemi v lese, jenž voní jako nikde jinde a chci být chvilku postát na jeho okraji, před pasekou zalitou sluncem. A Bože, co bych ještě chtěla? Jít Vrchlabskou silnicí směrem k horám. Rostou tam pomněnky veliké a neuvěřitelně modré a horské bystřiny tam hovoří s kapradím řečí důvěrnou a uklidňující a na pastvinách, modrých stínem hor fialové kalichy očinně melancholicky pohlížejí za slábnoucím sluncem.

I k jiným zemím se vracím, hlavně k Jugoslavii a Itálii, jež kolébkou antické kultury mluvila ke mně řečí, již tolik miluji.

Italie od severu k patě, groteskním svým kontrastem přepychu a bídě. A nebyly to promenády ve Viareggiu a Rimini, jež, mne vábily, ale zapomenuté, téměř neznámá místa, procitající zvukovou hrou štihlých campanill, jejichž běh se odráží v modré Adrii.

Ríkám znovu, že cestování je jedním z nejtrvalejších zážitků, neboť si vzpomínám, jak později v emigraci když v prvních letech můj životní standard klesl téměř na existenční minimum, všechna ta nádhra z mých dřívějších zážitků z cest ožila opět v mých snech, z nichž jsem procitala do strážlivé skutečnosti.

OSMDESÁTINÝ SKROMNÝ MUŽ

A. J. Dubská

Rudolf Lustig patří právem k těm o nichž se říká "Zlatý člověk". Patří mezi nejváženější a nejoblíbenější členy československé montrealské společnosti. Mnozí nebudou chtít věřit, že se 7. října dožívá osmdesátin. Nejenom, že mladě vypadá, ale zůstává mladým aktivním v každém směru. V ničem ještě nezpomalil svou pracovní kapacitu, a mimo to se zúčastňuje se svou manželkou veškerého kulturního a společenského života, který Montreal poskytuje. Nevynechá žádnou z různých aktivit ČSNS, kde má nepřehlédnou řadu přátel, ale je právě tak vážen a oblíben v Tempel Emanuel. Vždy vřelý, usměvavý, vždy v dobré náladě.

Narodil se v Sadské, v domě, označeném pamětní deskou, že tam přepsal Mozart na cestě do Prahy. Ze Sadské se brzo po jeho narození Lustigovi přestěhovali do Brandýsa n. L., kde prožil své dětství. Mladí prožil v Praze, kde z gymnasia přešel na Skřivánu Obchodní školu, na které studia dokončil. O něco později poznal dřevařství na Podolské Pile. Práci i obchod dřívím se mu tak zalíbily, že v tomto oboru už zůstal. Později vystoupil v Plzni do ř. S. Semmler, kde se stal během krátké doby prokuristou, a kde také poznal úředníka Klárku Loewyovou, s kterou se pak v r. 1919 v Praze oženil. Z této doby také se datuje (a dodnes trvá) jeho přátelství s Celestýnem Šimrem, pozdějším generálním konsulem v Clevelandu.

Jak se dostali Lustigovi do Kanady? 15. března 1939 zastihl je v Paříži, kam přijeli na pohřeb matky paní Lustigové. Samozřejmě se do Prahy už nevrátili. Odjeli do Anglie, kde Rudolf Lustig začal spolupracovat se svým švagrem Ludvíkem ve firmě Loewy Engineering Co., která stavěla těžké hydraulické lisy. V roce 1940 řídil přestěhování této firmy do Kanady. Založení vlastní firmy Loewy Engineering Co. of Canada spadá také do této doby. Sesterský podnik usazený v New Yorku dodal Americké Air-Force největší lis v západním světě, používaný na lisování křidel bombardovacích letounů. Skoro zároveň založil Rudolf Lustig dřevařský velkoobchod Woodland Lumber Ltd., s filiálkou v Torontu. Tato firma přispívá mnohlo k vývoji důležitého kanadského dřevařského průmyslu, a stále se ještě rozvíjí. A v této firmě má p. Lustig jak už zhora řečeno jednu velkou zvláštnost: Spolupracovníci, jež ho přes 50 let nikdy neopustila, která s ním dodnes snáší všechny obchodní těžkosti a obtíže, a která s ním denně chodí do kanceláře: Svou manželku Klárku.

Rudolf Lustig je od nejprvnějších počátků členem ČSNS a on i jeho manželka sdružení tím, že vždy a ve všem sdružení podporují. Nejhorlivější byla tato činnost za druhé světové války, kdy její ráz byl po většině dobročinný. Výbor montrealské Odbočky se usnesl jmenovat Rudolfa Lustiga při příležitosti jeho osmdesátých narozenin svým čestným členem a celá československá veřejnost vítá toto rozhodnutí. Přijeme mu ještě dlouhá léta plná zdraví, úspěchů v povolání a manželského štěstí!

Ve státin Dikobrazu je obrázek tlustého soudruha, naofukané jde s akentaškou a vede si šimla, patrně úřední. Dva hubení chodí si povídají: Tenhle soudruh si dovedl vybrat. Pořád plní plán na čtyři sta procent. A co vyrábí? Razítka.

Báječně, že černošský autor "Rodného syna", Richard Wright, ocenil, že je zachycuje stejně věrně a ležce jako postavy své vlastní rasy. Dokladem toho třeba je stará chůva Berenice v románu, který autorka také velmi úspěšně zfilmovala. "Člen svatby", mladý černoch s modrým očima Sherman v jejím posledním románu "Dolů bez ručiček".

MIROVÝ SBOR AMERICKÉ MLÁDEŽE NOVÉ HLASY JIŽNÍ AMERIKY

Robert Soumar

V těchto dnech, po dvouleté práci v nevyvinutých zemích, se vracím do Spojených států první dobrovolnické organizace Peace Corps, český: dobrovolníci Mirového sboru. Mohli bychom je také nazvat vyslanci americké dobré vůle a podle výsledků práce, kterou vykonali, úspěšnými misijnáři.

Před dvěma lety, vycvičení v speciálních táborech a na univerzitách, odešli většinou mladí američtí lidé do nevyvinutých zemí, do Asie, Afriky a Jižní Ameriky. Šli pomáhat v nevyvinutých zemích k rychlejšímu kulturnímu, sociálnímu a hospodářskému pokroku.

Úkolem dobrovolníků Mirového sboru bylo překonat předsudky, negramotnost a odpor domorodců přijímat metody, které by urychlily sociální pokrok v zemích, které požádaly Spojené státy o pomoc nové organizace.

Těch několik měsíců ve cvičných táborech a v speciálních kursech amerických univerzit, však mohlo dát mladým lidem jen základní pojaty o jde. Základní znalosti jazyka a historie země, kde dobrovolník měl pracovat, zopakování historie Spojených států a praktické znalosti třeba první pomoci, techniky veřejného zdravotnictví a speciální praktický trénink, bylo asi tak všechno, čím se před svým odjezdem mladí nadšenci zabývali.

Pak v Puerto Ricu prodělávali kandidáti Mirového sboru navíc kurs fyzické zdatnosti: horolezectví, pochody v nehostinných krajích, plavání a základní znalosti fyzické obrany. Dobrovolníci, kteří odjizděl do Jižní Ameriky se seznamovali v Puerto Ricu s latinsko-americkým prostředím. Své nabyté znalosti doplňovali studiem na universitě v New Mexico. Podmínkou úspěchu v přípravné práci jsou dobré zdraví, nadšení pro budoucí úkol, nenáročnost a velká obětavost.

Organizace Sboru míru nabízí své vycvičené dobrovolníky nevyvinutým zemím. Jsou placeni vládou nebo organizací země, která je pozve. Výška platu odpovídá místním platovým podmínkám. Dobrovolníci Sboru míru žijí s občanův hostitelské země a na jejich sociální úrovni. Mnoho kandidátů této akce lidskosti propadlo ve cvičných táborech. Nebyli uznáni za schopné, aby splnili poslání, které měli na mysli organizátoři mírových sborů. Američané chtějí pomoci k lepšímu životu lidem v nevyvinutých zemích a zároveň se snaží, aby z těchto lidí měli v budoucnu dobré přátele. Přátele, kteří nezapomínají, jaké šlechetné myšlené dary jim dali Spojené státy. Spojené státy své vycvičené dobrovolníky nikomu neuvazují. Jsou ochotni je poslat na příání kterékoliv vlády, nebo organizace, kterou lokální vláda schválí. Američtí mladí dobrovolníci jsou pozvanými hosty země, kde pracují.

Jaké jsou dosavadní výsledky Mirového sboru?

Začátky byly těžké. Po příchodu do země svého určení, dobrovolníci velmi rychle pochopili, že jejich úkol bude tvrdý. Mladí dobrovolníci si více rozuměli s mladými lidmi, s generací, která plná nadšení z nabyté svobody, s velkou zvědavostí přijímala reprezentanty nové mezinárodní služby Spojených států. Bylo také několik případů velkého zklamání, když si mladí Američané teprve na místě uvědomovali těžkost úkolu, častou nehostinnost svého okolí a tvrdou práci.

Tak před dvěma lety mladá Američanka Margery Michelmore napsala domů na otevřeném pohledním listku o primitivních poměrech v největším městě Nigerie Ibadanu. Způsobila tím demonstrace skupiny nigerijských studentů proti členům Mirového sboru, kteří žádali odvolání Američanů. Ale incident byl brzy zapomenut.

Dnes po dvou letech trpělivé práce, je až překvapující, jak mladí američtí pinnýři jsou přijímáni jako dobří a praví přátelé,

jak rychle uspěli a jak mění život tohoto skoro milionového města. Staré zvyky a pověry upadají v zapomnění a primitivní lékařství a čarodějové ustupují zvláště u mladé generace reálnému myšlení a modernímu sociálnímu pojetí soužití. V Ibadanu jsou dnes nespokojeni hlavně čarodějové, zaklínači a šarlatáni. Místní obchodníci, který prodával slepičí kásky, holubi křídla a opičí lebky pro štěstí se obává, že si bude muset hledat nové zaměstnání.

Pozorujeme-li dnes po dvou letech jak příznivě jsou Mirové sbory všude přijímány a jak jsou výsledky jejich práce oceňovány, vidíme, že Sbor s úspěchem dokončil zkušební dobu, kdy byl posuzován jako nový experiment americké mezinárodní služby.

Dnes pracuje na 4000 mladých amerických mužů a žen v různých nevyvinutých zemích. Jejich počet stále roste.

Mírový sbor americké mládeže se osvědčuje jako jedna z nejzajímavějších a nejúspěšnějších poválečných akcí Spojených států, v jejich snaze budovat lidštější a mírumilovnější svět.

Není to lehká práce v době, kdy nejen v Asii a Africe, ale i v Latinské Americe se uvolňují síly, které mohou být buď použity k pozitivnímu budování blahobytu, nebo svedeny na cestu destruktivní revoluce.

Skoro 1500 amerických mužů a žen Mirového sboru je již v Latinské Americe a jejich počet stále roste. Všechny státy, kde pracují, žádají o další vycvičené dobrovolníky.

Juan Bosch, nedávno zvolený prezident Dominikánské republiky napsal Sargent Shriverovi, řediteli Mirového sboru:

"Protože budování rybářských družstev je jedna z důležitých částí našeho vládního programu, ocenili bychom, kdybyste nám poslali pokud možno největší počet mladých lidí, vycvičených v tomto oboru." A prezident dodává: "Nebudte překvapeni, když vás znovu v budoucnu požádáme o podobnou službu."

Výzva prezidenta Bosche měla odezvu ve všech jihoamerických státech, kde Mírový sbor pracuje. Státy Bolívie, Brazílie, Chile, Kolumbie, Costa Rica, Ekvador, El Salvador, Honduras, Jamajka, Peru a Venezuela, žádají o další dobrovolníky.

V Mírovém sboru mohou sloužit jen občané Spojených států. Nadšení pro tuto organizaci je však tak velké, že také mladí Jihoameričané žádají o práci ve Sboru.

Píše venezuelský idealista z Caracasu: "Rád bych byl přijat do Sboru míru, protože jsem mladý a chci pracovat pro mír. Práce Sboru míru splňuje mě představy budování světa míru."

Jiný mladý muž, který viděl členy Sboru při práci, píše realitěti: "Mám výhodu, že jsem rostl na venkově. Žil a pracoval jsem se zemědělcem a řemeslníkem. Umím vařit, mám základní znalosti lékařství a dobré znalosti vedení hospodářství. Umím také péči chleba a prát šaty."

Protože není občanem Spojených států, tento mladý muž nemůže být přijat do Mirového sboru. Jeho přání se však přece jen splní, protože Mírový sbor užce navazuje spolupráci s místními jihoamerickými organizacemi, které sledují stejné cíle.

Američtí dobrovolníci se v Jižní Americe seznamují podrobně s programem svépomoci, který vypracovávají místní veřejné organizace nebo soukromé agentie, a zapojují se do programu lokálních organizací.

Mnozí dobrovolníci Mirového sboru pečují o rozvoj obcí. Tento úkol předpokládá denní diskuse s vedoucími obce, přesvědčování o aplikaci metod, jak rychle uskutečňovat rychlý sociální pokrok obce.

Jiní pomáhají stavět školy, budovat lepší cesty, organizovat lépe místní trhy a často přesvědčovat více obcí o účelnosti společného jednání jako dobří a praví přátelé.

Dokončení na straně 4

TÉMATÁ LÁSKY A OSAMĚLOSTI V DÍLE CARSON MCCULLERSOVÉ

Zdeněk Pohorský

Na americké literatuře se běžně oceňuje její vyprávěčská zralost a realističnost, ale vytýká se jí — a často právem — že si libuje v násilí a sexu. Málo se však ví o tom, že v Americe vedle literární tradice někdy až přehnané mužnosti, které mnohdy podléhají i spisovatelky-ženy, existuje jiná literatura, kterou bychom mohli nazvat literaturou soucitu a něhy. V současné době Spojené státy mají hned několik výtečných romanopisců, pozorně soustředěných na city dne. Ostatně ani spisovatelé silné trojky, Hemingway, Faulkner a Steinbeck, i když neubýhali před líčením divokých vášní a násilných činů, nikdy se nezpronevěřili hlasnímu citu a svědomí v duších svých postav. Přesto je tu několik vynikajících autorů, které bychom mohli zařadit do zvláštní společné kategorie "něžných spisovatelů".

Tři z nich budou mít na podzim důležité premiéry. Z díla James Purdyho bude v New Yorku mimo Broadway uspořádán divadelní večer, do premiérových kin přijde film "Až domů", natočený podle románu James Ageeho "Smrt v rodině", a na Broadwayi bude mít premiéru Carson McCullersová se svou povídkou "Balada o smutné kavárně", jak jí pro divadlo zpracoval dnes už slavný dramatik Edward Albee. Současně Sidney Lumet začne filmovat její románovou prvotinu "Srdece je smutné lovec". Když si vzpomene ještě na úspěch románu i filmu "Nezabíjej moudrý člověk" od Harper Leeové, musíme připustit, že americká literatura nevyznívá jen kult vnějších činů a násilí.

Tennessee Williams napsal v úvodu k jedné z mála knih Carson McCullersové, že za pohybu v Evropě byl překvapen tím, jak velký je rozdíl mezi slávou jejího jména v Americe, v Evropě, říká Williams, jméno Carson McCullersové právem patří mezi čtyři nebo pět největších postav současné americké literatury. Jako Tennessee Williams, Harper Leeová nebo Truman Capote, Carson McCullersová je autorkou amerického filmu. Tam se narodila a tam žije i všechny postavy jejích románů. I když

spisovatelka se dávno přestěhovala na sever do New Yorku. Začala psát velmi záhy. Ačkoliv se kolem jejích ranných knih nikdy nevytvořil kult podobný třeba nad mladými a zralostí, či lépe zkažeností, Francoise Saganové, McCullersová je mnohem hlubší a lepší spisovatelka než její francouzská partnerka.

Žije v ústraní a o jejím životě se těžko v knihovně shánějí doklady.

Dnes její čtyřicet šest let. Bylo jí dvacet let, když se vdávala; manžel jí zemřel před deseti lety. Podle informace Egona Hostovského, s kterým se za války zprátovala, při porodu svého prvního dítěte utrpěla ochrnutí nervů a pohybuje se jen v pozidné židli. První svůj román vydala ve čtyřicátém roce, když jí bylo třináct let. Český vyšel pod názvem "Srdece je smutný lovec", i když v originále to je "osamělý lovec". Už v tom názvu jsou jakoby zaklety dva hlavní motivy celé její tvorby: osamělost a láska, nebo spíš touha po lásce a družnosti.

Carson McCullersová však není jenom spisovatelem nenaplněné touhy. Carson McCullersová důkladně zná jak bolestnou touhu po družnosti, tak tichou a hřejivou radost z nalezeného druhá, "spolučlověka". Stále se vrací k tématu lásky, jako třeba v nejvýzrálejší své knize, která teď přijde na divadlo, "Balada o smutné kavárně."

V její povídce "Strom, kámen, oblak", připomínající název jedné z pozdějších Pasternakových básní, stařec poučuje hocha, že lidé jsou v lásce příliš nároční, hned chtějí nepřipraveni milovat druhého člověka, zatím co by se napřed měli pečlivě cvičit v lásce milováním stromu, kamení, oblak nebo třeba jedné zlaté rybičky.

Jako ostatní "něžní spisovatelé" dnešní americké literatury, McCullersová vyniká pozorností, jakou věnuje dětem, dospívajícím a starcům. Vedle toho ráda popisuje a miluje mizérky, trpaslíky, hluchoněmé nebo jinak výjimečné lidi. Její knihy by mohly být školou soucitu a lásky pro fanatiky, kteří by rádi všechny lidi upravili na jedno brdo. Černošky vystihla McCullersová tak

ZE SVĚTA

V National Archives ve Washingtonu jsou uskladněny fotokopie nacistických dokumentů, které zahrnují osobní záznamy 10 milionů příslušníků nacistické strany a kartotéky všech důstojníků SS.

Po podepsání v Moskvě smlouvy o zákazu nukleárních zkoušek Sov. svaz a satelitní státy přestaly rušit vysílání "Hlasu Ameriky" a radia "Svobodná Evropa" do států za železnou oponou. Na druhé straně výše uvedené vysílání stanic upustily od vysílání příliš ostře zahrocené protikomunistické propagandy. Rušiči stanic komunist. bloku se nyní soustředily na rušení vysílání Albánie a Rudé Číny.

"Mírová" koexistence Sovětského svazu: SSSR vydá ročně téměř dva biliony dolarů na propagační činnost v cizině a více jak jeden a půl bilionu dolarů na tisk různých propagačních brožur; vysílání komunist. propagandy do ciziny se věnuje 150.000 hodin ročně; mimo hranice komunistického bloku působí 20.000 "kulturních" agentů a 500.000 špiónů.

Ve východ. Berlíně českoslovenští odborníci zavádějí systém telefonních ústředí, které umožní přímé spojení mezi východ. Berlínem, Prahou, Varšavou a Moskvou.

Podle zprávy Senate Internal Security Subcommittee komunistická strana USA usiluje o znovuvybudování organizace, která by sdružovala komunist. mládež USA. Komunistické hnutí mládeže v USA se rozpadlo v r. 1957, když Kruščev zahrnul Stalina. Americký ministr obchodu Luther H. Hodges navštívil počátkem září t. r. Prahu, kde konferoval s prezidentem Novotným.

-LT-

Croizet 254,5. 6. Delorenzi 127,0 (všichni Montreal).

Zeny: zvítězila bezkonkurenčně M. Kubiková z Toronta - běh na 60 y 8,7 vteř., skok vysoký 4,6, skok daleký 12,4, vrh koulí 24,8.

Dorostenci: Běh 100 y — 1. McDonald (Nor.) 12,3. 2. Chornecký (Tor.) 12,5. Vidlák (Montreal) 13,0. Skok vysoký — 1. Chornecký (Tor.) a Vidlák (M.) oba 5'2, 3. Bennett (Nor.) 4'8. Skok daleký — Vidlák (Montreal) 15'8, 2. Chornecký (Tor.) 14'11. 3. Perović (Tor.) 14'7. Vrh kouli — 1. Vidlák Pavel 30'9, 2. Vidlák Petr 28'0 (oba Montr.), 3. Chornecký (Tor.) 27'5. Hod diskem — 1. Vidlák Pavel 80'2, 2. Vidlák Petr 75'8 (oba Montr.), 3. McDonald (Nor.) 66'0. Hod oštěpem — 1. Vidlák Pavel 107'4, 2. Vidlák Petr 104'11 (oba Montr.), 3. Hluschok (Tor.) 100'0.

Pořadí: 1. Pavel Vidlák (Mon.) 364,5 bodů, 2. Chornecký (Tor.) 339,0, 3. Petr Vidlák (Montr.) 269,5, 4. Hluschok (Tor.) 235,5, 5. McDonald (Nor.) 231,0, 6. Perović (Tor.) 221,0.

Pořadí družstev dorostenců:

1. Montreal 634,0 bodů.
2. Toronto II 574,5.
3. Toronto II 452,0.
4. Noranda 416,5.

Dorostenci: Běh 60 y T. Lacko (Nor.) 9,0 vteř., skok vysoký T. Lacko (Nor.) 4'2, skok daleký L. Latulipe (Nor.) 12'5, vrh koulí M. Comisso (Nor.) 22'8.

Pořadí: 1. L. Latulipe 455 bodů, 2. T. Lacko 435,5, 3. M. Comisso 415 (všechny Noranda).

Dalším podnikem Kanadského Sokola jsou zimní hry Kanadského Sokola které se budou konat v lednu a nebo v únoru 1964.

V Rudém Právu stálo: "Do Čech, kde jsou bohaté zdroje kamene, se vozi kámen ze Slovenska, protože v Čechách nemají lomy dostatečně vybaveny. V kamenolomech v OPK v Čechách ve Vimperku, tvoří veškerou mechanizaci kladivo, špičák a dřevěné kolečko."

MIROVÝ SBOR

Dokončení ze str.3.

ného projektu, který by sloužil celému kraji.

V zemědělství dobrovolníci Sboru vysvětlují moderní metody hospodaření, techniku konverze půdy, vrtání studní, zalesňování a moderní pěstování dobytka.

Podporují přesídlování zemědělců a kolonizaci neobydlených území. Podporují činnost organizace mladých zemědělců a družstevnictví všeho druhu.

V předválečných městech se starají o zvýšení úrovně bydlení chudých, stavbou levných bytů. Jak na venkově, tak ve městě věnují velkou péči veřejnému zdravotnictví a čistotě. Budují ambulantní stanice první pomoci, organizují péči o těhotné ženy, o dítě a zubní kliniky. Dobrovolníci Mirového sboru jsou také učitelé na obecních školách a profesory na vyšších učilištích, která pomáhají zakládat a stavět.

Členky Mirového sboru cvičí mladé dívky v rodinných školách úspornému vedení domácnosti, šití, vaření, zavařování ovoce a různé metody konzervování všech zemědělských výrobků; opravování a čištění domácího náčiní, nábytku a udržování bytu.

Členové sboru po práci učí mladé lidi různým sportům, společenským hrám a jak využít času k oddechu. Práce dobrovolníků není osmihodinová. Ti, kteří se rozhodli jít do cizích zemí na dva roky, jsou předem informováni, že to budou dva roky vyplněny jen prací pro lepší zítřek těch, kterým do dnes byl osud velmi nepříznivý.

Po dvouleté vyčerpávající práci se vrací mladí lidé domů, neovčeni vavříny, ale s vědomím, že udělali kus užitečné práce pro méně favorizované občany naší země a že pomáhali své vlasti budovat trvalé přátelství těch, kterým nebylo dopřáno, aby se narodili v pokročilé civilizované zemi.

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámit, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY

Volejte LE 3-8396

PŘÍPRAVY K DOBYTÍ VESMÍRU

Oldřich Lesný

Oddělení amerického vládního úřadu pro astronautiku dostalo do rozpočtu na tento rok ještě více peněz než o kolik žádalo. Úkolem oddělení je vypracovat nový a mocnější typ pohonných hmot pro kosmické rakety.

Doposud se zvyšovala tažná síla raket tím, že se stavěly stále větší a větší rakety. Jako pohonné hmoty se většinou používalo petroleje a tekutého kyslíku.

Podstatné zlepšení ve výkonnosti raket nastalo konstrukcí raketového motoru, který spaluje tekutý vodík. Vodíkové rakety se budou zkoušet letos na podzim.

Ale inženýři začínají pracovat s ještě mocnější pohonnou hmotou než tekutý vodík. Je to tekutý fluor.

Fluor, bleděžlutý, lepkavý plyn, který se v přírodě vyskytuje jen ve sloučeninách, je jedna z nehořlavějších látek. Malé množství fluoru v místnosti okamžitě pohltí vlhkost vzduchu. Když se pustí kapka tekutého fluoru do vody nebo do tuku, začne okamžitě hořet. Fluor je také neobyčejně jedovatý.

Za poslední tři čtyři roky se inženýři amerického průmyslu naučili s fluorem zacházet a zdá se, že přišel čas, kdy je možno vypracovat fluorový raketový motor. Fluor má proti vodíku tu výhodu, že chová v kubickém centimetru mnohem větší množství energie a je mnohem hutnější, takže nebude třeba stavět tak obrovské rakety jako doposud.

Proč se s fluorem nezačalo experimentovat už dříve? Největším problémem je tu čistota. Sebelepší rakety může způsobit výbuch, při kterém se uvolní jedna z nejedovatějších látek, zamoří celé okolí a ohroží lidské životy. To je problém, před kterým stojí inženýři a který budou v příštích měsících řešit.

ZPĚT K BIBLI V ROCE 1963

Rok 1963 je rokem 360. výročí dokončení 6 dílné Bible Kralické. Již 360 let tato Bible v naší mateřštině vodí náš národ doma i v cizině zpět k Bohu. Oslavme toto výročí tím že se všichni, katolíci i protestanti, zapojíme do tohoto hnutí "Zpět k Bibli". Když každý den přečteme 3 kapitoly a v neděli 5, za jeden rok přečteme celou Bibli. Takto se dovíme jaký je Boží plán pro nás a pro celý svět.

Objednejte si Bibli podle svého přání. Máme tyto formáty: Velké Bible v plátně 7x10 inch. 2,00 dol.

Velké Bible v kůži 7x10 inch. 5,00 dol.

Malé Bible v kůži 5x7 1/2 inch. 4,50 dol.

Ke každé objednané Bibli přiložíte 25c na zásilku.

Bible můžete objednat na adrese "Zpět k Bibli"

c/o Rev. J. Novak,
153 Medland St.,
Toronto 9, Ont.,
Canada.

Provoz na golfových hřištích stoupá tak rychle, zvláště o week-endech a o svátcích, že kdo přijde pozdě, často zjistí, že je před ním na řadě třeba i sto hráčů, a že se golf v tomto smyslu stává sportem trpělivosti. A tak se golfisté už řadí do rodiny myslivců a rybářů, protože taky začínají se svým zamilovaným sportem, než jak se den rozednívá. Protože je takový zájem, mnozí se golfová hřiště jako houby po dešti, ale zdá se, že je jich pořád ještě nedostatek.

Tady ve Franconii v New Hampshire mám velmi dobrou ukázkou toho, co se všechno v Americe dělá pro sport.

SOKOLSTVO

VI. LETNÍ HRY KANADSKÉHO SOKOLA

Kanadský svátek 'Labour Day' je každým rokem datem Letních her Kanadského Sokola jež jsou souborným závodem v lehké atletice, v odbíjené a ve stolním tenisu. Letošní závody se konaly ve dnech 31. srpna až 2. září v Montrealu. Výpravy sokolských družstev z Norandy a Toronta dojezdy do Montrealu již v sobotu během dne a večer téhož dne se konal zahajovací podnik Her, sokolská veselice v restauraci "Paris". Závody v lehké atletice byly zahájeny v neděli, 1. září ráno, v montrealském "Kent" parku stručným proslavem starosty Kanadského Sokola br. F. M. Pearsona z Norandy. K dobru průběhu závodů přispělo nemalou měrou krásné, slunečné počasí. V lehkotletických závodech zvítězil u mužů br. Josef Lála z Montrealu, u žen s. M. Kubiková z Toronta, u dorostenců Pavel Vidlák z Montrealu, u dorostenek L. Latulipe z Norandy. Vítězem soutěže v odbíjené se stalo družstvo montrealské jednoty. Letní hry byly zakončeny soutěží ve stolním tenisu v níž soutěžili vesměs členové montrealské jednoty a schůzi náčelnictva Kanadského Sokola. Letošní zdařilé Letní hry byly řízeny náčelníkem Kanadského Sokola, br. S. Skálou z Montrealu.

Muži: Běh na 100 y — 1. Croizet (Montr.) 13,2 vteř., 2. Waldauf (Tor.) a Skála (Montr.) oba 13,5. Skok vysoký — 1. Skála 4'7, 2. Lála a Zeman 4'6 (všichni Mon.). Skok daleký — 1. Skála (Montreal) 14'8, 2. Waldauf (Tor.) 14'2, 3. Lála (Montr.) 13'8. Vrh koulí — 1. Zeman 31'8, 2. Lála 30'9 (oba Montreal), 3. Waldauf (Tor.) 28'4. Hod diskem — 1. Lála (Montreal) 95'3, 2. Waldauf (Tor.) 88'0, 3. Zeman (Montr.) 84'5. Hod oštěpem — 1. Zeman (M) 101'0, 2. Waldauf (Tor.) 92'0, 3. Croizet (Montr.) 86'9. Pořadí: 1. Lála (Mont.) 292,5 bodů, 2. Waldauf (Tor.) 289'0, 3. Skála 283,0, 4. Zeman 268,0, 5.

Slavný český sportovec Josef Maleček působil přes léto jako tenisový trenér v klubu, který je jinak určen hlavně fanouškům golfu... ve Franconii ve státě New Hampshire. Své dojmy popsal takto:

Zdejší krajina je hornatá, s ideálním letním počasím, a pro tenis a pro golf jako stvořená. A jsou tu tenisové a golfové kluby všech druhů, od lidových, kde je roční příspěvek asi sedm dolarů, až po luxusní, kde musíte při přihlášce sáhnout do kapsy hodně hluboko. Jsou tu i letní tábory pro mládež od 10 do 18 let, kde ubytování a strava a profesionální training v tenisu nebo golfu stojí 300 až 400 dolarů za měsíc.

Všechny kluby mají zařízení a vybavu, jakou jsem v životě ještě neviděl. Je tu několik mamutích tenisových klubů se sto tenisovými dvorci. Dvorce jsou otevřeny od sedmi hodin ráno do osmi večer, a pro ty, kdo toho ani pak nemají dost, jsou k dispozici i dvorce s umělým osvětlením, na kterých se hraje až do půlnoci. O večerech se také promítají filmy z tenisových událostí minulosti až po letošní Wimbledon.

Pro hráče je vždycky k dispozici několik trenérů a různé trainingové vymoženosti. Můžete si na příklad dát na dvorec postavit nahrávací přístroj, který ze základní čáry proti vám vystřelí serii padesáti míčů rychlostí, jakou si nařídíte. Dále jsou k dispozici odrazové stěny. A tenisový míč zavěšený na šňůře, s kterým je training jako s boxovací brčkou. Když přejí, používají se tyto přístroje v hale klubů.

Každý weekend se pořádá turnaj. Hraje každý s každým do součtu pěti her a o vítězi rozhodne počet bodů. Vítěz obdrží šek na nákup v firmu v blízkém městě.

Navštívil jsem také jeden z "juniorových tenisových táborů" — těch táborů pro mládež od 10 do 18 let, o kterých jsem se nř zminil. Většinou je zakládají a vedou bývalí tenisté známého

jména, kteří jsou pro tábor nejlepší reklamou. Sám jsem se seznámil s Jackem Kenneym, který má v táboře přes 50 tenisových adeptů. Kenny je velmi dobrý učitel. Nejdříve začne se skupinami po deseti hráčích a zavede je do správného držení rakety, postoje, a tak dále, a později se věnuje každému zvlášť. Žáci jsou na dvorcích dvě hodiny dopoledne a dvě odpoledne, a kromě toho si každý může cvičit na trainingových pomůckách, které jsem už popsal. Na zakončení každého měsíčního kursu uspořádá Kenny turnaj o ceny, a to ve skupinách podle stáří, od 10 do 14 let a od 14 do 18.

I pro golf jsou úžasné možnosti. Překrásná hřiště v překrásné přírodě. K dispozici výborní trenéři. A všelijaké vymoženosti. Na příklad krytá odrazíště, kam si přinesete kus míčku a trénujete odrazy i za deště. Odpalujete na rozsáhlou louku, po které pak v noci jezdí zvlášť k tomu účelu zkonstruované malé auto s automatickým sběračem míčků. Někteří hřiště jsou až do noci také osvětlena — po obou stranách golfové dráhy stojí každých 30 metrů vysoké sloupy s 1.000-wattovými žárovkami. Investice do hřiště je velká — 60 až 200 tisíc dolarů, ale amortizuje se pry za čtyři roky.

Golf je v Americe stále oblíbenější. Počínaje od prezidentů z Bílého domu — Wilsona, Hardinga, Collidge, zvlášť populárního prezidenta — golfisty Eisenhowera, až po Kennedyho, přes milionáře až k tak zvanému "malému člověku", je zachvácen golfovou horoučkou každý třetí Američan. Golfových hřišť je v Americe přes 9.000, zase od veřejných, která budují města a státy, až po privátní a exkluzivní. Bývá u nich velká klubovna se šatnou a s restaurací. U dálnice se stávají tak zvané golfové ranče, u kterých můžete zaparkovat auto, když jste na dlouhé cestě, a "protáhnout si údy" na odrazíšti s košem míčků.

AMERIKA A SPORT

Josef Maleček

\$ 150.—
SLEVA NA VÝLETNÍ
LETENKU

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

Ušetřete na nábytku,

když nakoupíte přímo v továrně

UNITED FURNITURE FACTORIES

Showrooms

511 KING ST. W. - EM. 8-7311

Stereo HI-FI importujeme přímo z Německa

3 POKOJE \$ 159.00

Bohoslužby v rodném jazyce se konají každou neděli o 11. hod. ráno v čs. baptistickém kostele na 1624 Queen Street West.

Zpívá pěvecký sbor.
Každý srdečně zván.
Rev. J. Novák, Tel. 762-5960

— Learn to be a hairdresser —
Day & evening classes
THE CAREER SCHOOLS
OF HAIRDRESSING
277 Victoria St., Toronto
EM 3-2317
In St. Catharines: 39 Queen St.
MU 4-9297

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE

SCARBORO, ONT.

ALM 3-7916

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

EVROPSKÁ LÉKARNA
posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

NOVÁ KOZICHY
NA MÍRU, PŘE-
MODELOVÁNÍ
Zboží se zárukou
Odborné opravy
FRANK PECH
238 KING ST. E. HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8926

L. LUNSKÝ, OPTIK
Problémy očí - Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Novořímě český
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

**ČESKÁ CUKRÁRNA
V HAMILTONU**
doporučuje
všechny dorty
mandlové a ořechové,
české punchové dorty
a výborné zákusky

JOE'S
BAKERY & COFFEE SHOP
311 KING ST. E. - JA 9-2323
Navštivte naši kádní